

РАДА

газета політична, економічна і літературна
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ
Рік четвертий.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля Золотих воріт.
Телефон редакції 1458.
Телефон Друкарні 1649.

Умови передплати на р. 1910.

на рік	на 6 міс.	на 3 міс.	на 1 кв.	на 1 м.	на 1 тиж.	на 1 нед.	на 1 дн.
6	5.70	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25

Передплата на рік можна виплачувати частками: в 2 отроки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 отр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 карб. або по 1 карб. на протяж. перш. шостої місяців.
За гравію: на рік 11 карб., на шість місяців 6 карб., на 3 міс. 2 карб., на 1 міс. 1 карб.
ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ З 1-ГО ЧИСЛА КОЖНОГО МІСЯЦЯ.

За зміну адреси 30 коп.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Авторі рукописів повинні подавати своїм прізвище і адресу. Редакція не несе відповідальності за зміну статі; більш статі, до друку негодяться, переходять у редакцію 3 місяці і знімаються автором їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знімаються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

3 приводу надісланих до газети віршів редакція не листується.
Просьба авторів додержуватися правил правопису „Ради“.

Умови друкування оповісток:
За рядок петиту попередю тексту або за його місце платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп.
За рядок петиту після тексту: за перший раз 20 к., за другий—10 к. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 к. за раз.

Приймається передплата на рік 1910 НА УКРАЇНСЬКУ
ПОЛІТИЧНУ, ЕКОНОМІЧНУ І ЛІТЕРАТУРНУ ГАЗЕТУ
(рік видання п'ятий)

РАДА

яка виходить у Києві що дня, окрім понеділків і днів піся свят, українською мовою по програмі звичайних великих політичних газет.

НАПРЯМОК ГАЗЕТИ НЕПАРТІЙНИЙ ДЕМОКРАТИЧНО-ПОСТУПОВИЙ.
Особливо увагу РАДА звертає на місцеве життя провінції.
До співробітництва в „РАДИ“ запрошено визначні літерат і наукові сили.

РАДА має власних кореспондентів в Державній Думі, в Державній Раді, а також в політичних центрах Європи, у Ловові, в Чарльїцях і в усіх визначних містах України по сей і по той бік кордону.

Передплатники, що підпишуться на газету на цілий рік і виплатять відразу або по частках щорічну передплату (6 руб.), одержать **БЕЗПЛАТНО** такі книжки: „Українсько-Російський словник В. Дубровського під редакц. Ів. Стеценка. Вид. „Час“ 1909 р., т. 75 к. і Словник. Пояснення чужих та не дуже зрозумілих слів, В. Даманицького вид. 1906 року, ц. 20 к., а також **ЗА ДОПЛАТУ** 6 рублів можуть одержати *Словник Української мови*, зібраний і редакцією журналу „Кієвська Старина“, виданий у Києві в 1909 році під редакцією і з доповненнями Б. Гринченка, в 4-х великих томах, що продаються по книгарнях за 8 руб. без пересилки (словник одержав від Рос. Акад. Наук премію ім. Костомарова).

Ціна „РАДИ“ з доставкою в Росію на 1910, а тамон до кінця 1909 р.

на рік	на 6 міс.	на 3 міс.	на 1 кв.	на 1 м.	на 1 тиж.	на 1 нед.	на 1 дн.
6	5.70	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25

Передплату на рік можна виплачувати частками в такі строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб.; в 3 отроки: на 1 янв. 2 карб.; на 1 марта 2 карб. і на 1 мая 2 карб., або по 1 карб. що міс. на протяж. першого шірирччя

Зміна адреси—30 коп., Артистам—безплатно.
(При зміні адреси—ТРЕБА подавати разом з новою і СТАРУ).

ПРОБНИ ЧИСЛА НАДСИЛАЮТЬСЯ ДАРОМ.
Адреса редакції і головної контори: у Києві, Вел.-Підвальна вул., д. 6, біля Золотих Воріт. Телефон 1458.

Передплата на „Раду“ на таких-же самих умовах, що і в конторі, приймається в *Варшаві* у власного агента Д. Степури, вул. Каліська 11, 11; в *Житомирі*—Книгарня Солянського; у *Київі*: 1) в „Українській книгарні“, Безаківська 8, 2) в Книгарні „Л. Н. В.“, В. Володимирська 28 і 3) в Книгарні Череповського, Фундуківська 4; в *Нам'ниці-Подільській* у комісіонера Д. Приходька; в *Харькові*—Книгарня Лозинської, Проспект; в *Мелітополі*—Мереса, д. 6. Ессера у д. Залізняка; в *Одесі*—Товариство „Провіт“, Софійська 30; в *Полтаві*—Книгарня Маркевича, бульвар Котляревського; в *Пetersburgі*—Книгарня Вольф; в *Харькові*—Укр. Кн., Рибна 25.

Окрім того по всіх Товариствах „Провіт“.

Редактор М. Павловський. Видавець С. Чуваленко.

ТЕАТР МЕДВЕДЕВА.

В п'ятницю, 1-го янв., в день для побищення коштів Київської Громадської бібліотеки відбудеться одна гасторв відомаї дачної драмат. трупи А. Л. Лавров-Александрова. Вист. буде відомо казу

„ПОТОНУВШІЙ КОЛОКОЛЬ“

на 5 д. П'єса піде в такому-ж стилі, як і торік пішла в театрі „Соловцов“. В п'єсі беруть участь одні—но діти. Поч. о 12½ г. Квитки по знач. зменш. ціи. в касі театру.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА 1910 РІК

НА ПОПУЛЯРНИЙ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІСЯЧНИК

„Українська Хата“

(Рік видання другий).

Напрямок журналу: національно-поступово-демократичний.

В 1910 р. „Українська Хата“ освітлюватиме можливо повно українське життя з погляду національно-культурних потреб України і міститиме: *белетристику*; поезії, оповідання, повісті, малюнки, нариси і т. и., *статті наукові*; *статті публіцистичні*, в яких обговорюватимуться всі печучі справи українського життя, науки, літератури й мистецтва; *статті літературно-критичні*, з характеристикою творів і діяльності наших письменників, особливо сучасних; *огляди* преси української, російської, польської і инш. в зв'язку з українським рухом; *огляди* українського громадсько-культурного життя; *огляди* найцікавіших подій по-закордонного життя.

В 1910 р. „Українська Хата“ даватиме переклади творів з чужих мов і характеристики чужих письменств; даватиме репродукції творів українських художників: малюнки, віньєтки, портрети письменників і діячів українських.

В 1910 році журнал буде збільшений в розмірі.

До участі в „Українській Хаті“ запрошено видатних українських письменників.

В перших книжках „Української Хати“ між иншими будуть друкуватися такі твори: *В. Винниченка* „Тайна“ опов., *О. Олесь* „Чотири доби“, *М. Вороного* „Загадка життя“ драм. етюд віршом на 1 дію, „Нудьга безталання“ опов.; *С. Черкасенка* „Метод Кирилук“ др. на 4 дії, *Л. Личка* „Тайна“ оповідання.

На підставі особливої згоди *О. Олесь* в 1910 році всі нові свої твори міститиме тільки в „Українській Хаті“.

Передплата на 1910 рік на „Українську Хату“ 4 карб. (за кордон 10 карб.), шіроку 2 карб., окрема книжка 35 коп. (в пересилку 40 коп.), можна виплачувати частками по 2 карб.

Передплата приймається в головній конторі і редакції журналу: Київ, Бульварно-Кудрявська, 36. Або в Українській Книгарні, Безаківська, 8; книгарні: „Літературно-Наукового Вістника“ Вел.-Володимирська, 28. У *Харькові*: в „Українській Книгарні“ Рибная, 28; в *Житомирі*: в книгарні В. Солянського; в *Галичині*: Львів, книгарня Наукового Т-ства, Ринок, 10.

Видавець **І. ВОЙКО**. 6-1266-5 Редактор **П. ВОГАЦЬКИЙ**

При цьому номері розсилаються всім передплатникам плакати журналу „Хлібороб“.

Квітківська комісія.

(Лист з Харькова).

Перед різдвяними святами, 23 декабря, відбулися в університеті збори історично-філологічного товариства. На цих зборах остаточно складено Квітківську комісію, що має допомагати міській думі в її зусиллях, що до будови в Харькові пам'ятника Г. Ф. Квітці.

У склад комісії увійшли такі особи: головою проф. М. Ф. Сумцов, писарем Д. О. Ткаченко, членами—ректор Д. І. Вагалій, приват-доценти В. І. Савва та С. Н. Трифільєв, архіваріус товариства Є. М. Іванов, а ше: М. М. Важенев, О. В. Ветушов і Д. П. Міллер.

На перших зборах, що відбулися того ж таки дня, комісія доручила д. Важеневу погодитися з д. Лашенком і допомогти йому скласти відповідну відозву до інституцій та громадянства, щоб давали жертви на збудування пам'ятника (д. Лашенко складає таку відозву в дорученні думи); д. Іванову доручено пошукати нових членів не видаваних матеріялів, що торкаються Квітки або належать йому, як от напр. листи його або до його.

Далі комісія ухвалила тепер же виготовляти матеріяли для Квітківського збірника, що міститиме в собі статі про Квітку й його твори. До збірника мають увійти статі Д. І. Вагалія „Квітка, як історик“, проф. М. Ф. Сумцова „Квітка, як етнограф“, показчик літератури, що до Квітки, котрий складає М. М. Важенев (друк. в Изв. Акад. Наук) й и. За для наукового освітлення деяких боків творчості Квітки ухвалено рекомендувати на премії теми, що торкаються Квітки, напр. мова Квітка в його українських і російських творах, про драматичні твори Квітки і т. и.

Комісія мусить подбати про збагачення новими речами Квітківного відділу в університетському музеєві й, нарешті, подбати про виготовлення популярного життєпису письменника на українській і російській мові, котрий видатє міська дума.

На тих же зборах історично-філологічного товариства голова його надавав присутнім, що в листопаді 1910 року минає 30 років служби й наукової праці Д. І. Вагалія.

Д. І. Вагалій, широко відомий своїми працями на полі культури та просвіти Слобідської України, чинамо попрацював і в історично-філологічному товаристві; між иншим він упорядкував та поширив історичний архів товариства і редагував три томи „Збірника“ товариства.

Збори ухвалили позбирати окремі статі Д. І. Вагалія, що стосуються до історії культури та просвіти Слобідської України, і видати їх окремим збірником товариства підчас ювілею Вагалія.

Для складання збірника обрано комісію. Д. Пісочинець.

Театр б. Т-ва Грамотности.

Сьогодні, 30-го дек., виставлено буде: **Богдан Хмельницький**, іст. др. на 6 д. М. Стародубський. 31-го декабря, вист. буде: **НЕЩАСНЕ КОХАННЯ**. Вечером—БЕДЕ ОЛОВИЩЕ ОКОМЕ.

Початок спектак. ранком о 1 год. дня. Ціна місця: ранком—звичайна, ввечером—звичайна.

01299-4

Театр „СОЛОВЦОВ“

Сьогодні, 30 дек., для відп. газ. „Кієвська Звезда“ на 4 д. Поч. о 8 г. в. Ввсти“, ціна зменшена, п'єса Г. Бара „Оболтусы-Ветрогоны“ (Wisek i Wasek) весела комедія на 4 д. М. Балуцького. 31 дек. Ранком—по заг. дост. ціи. спектак. для дітей „ШАЛОСТИ ПАМА“ дитяч. к. на 4 д. 1 января 1910 р. Ввечером в 22 раз. „ЗІЛГА“, на 7 карт. „ЗОЛОТА ЕВА“, на 3 д. 2 января Бенефіс М. П. Дагларова-Жукова; в 1-й раз „СЛАДСТВІЕ“, п'єса на 2 д. „ОСВОБОЖДЕНІЕ РАБЫ“, весел. ком. на 3 д. Ціни бенефіс. Ранком—„ПРОЗА“, на 5 д. 3 янв. Ввечером в 8 раз. „АНАТЭМА“, на 5 д. І. Андреева. 4 янв. в 9-й раз „АНАТЭМА“. Квитки взяті на п. „Лісти Слави“ діїсні на „Анатому“. 5 янв. вистави не буде. Ранком остан раз „АНИСА“, на 4 д. І. Андреева. 6 янв. Ввечером в 2-й раз „НОВИЙ МІР“, на 4 д. Початок спектак. в 12 г. д., ввечер. о 8 г. Ціни на вранішні. значн. зменш., на ввечірні звич. Квитки продаються.

Вигадане і не вигадане.

Останніми часами в офіційних сферах розпочався завзятий похід на адвокатуру. Почав його ше д. Щегловитов у своїй відомій думській промові, а вже його тези підхопило „приватне видання“, що зветься „Росією“, і мало не кожен день побиває адвокатів, висувуючи проти них більш або менш тяжкі обвинувачування. Це вже не вперше така нападсть на адвокатуру. Взагалі її мають на оці, і літписі деяких високих зібраників, як знаємо хоч би з щоденника гр. Валуєва, повні досить непарламентарних виразів про „болтунишек“, „парламентарієв“ і т. и. Дійшло до того, що один з „конституційних“ проєктів на початку 80-х років одбірав активне і пасивне виборче право спеціально у адвокатів та адвокатських помішників, хоча й не мотивував докладно такого обмеження і ми можемо тільки догадуватися про його причини.

І догадуєчись, не можемо проте не висловити свого здивування. Викинуті з сфери громадсько-юридичного життя тих людей, що юриспруденцію зробили своєю спеціальністю, що самими законом уважаються за пособників законів—де справді щось архивенормальне, що може повстати тільки серед такої взагалі ненормальної з юридичного погляду атмосфери, яка здавна панувала і тепер панує у нас. І що ненормальність це більше підкреслює останній похід на адвокатуру.

В полемичному запалі „Росія“ по-пробувала була подати факти, що габнебо малюють адвокатуру. Таких фактів сфабрикувала вона два: один—що якийсь адвокат з'явтував у тюрмі жінку, яку мав обороняти; другий—що адвокатський помішник Щукина нібито хотів був пройти в тюрму до в'язни, користуючись з дозволу, на чуже ім'я взятого. Ці факти—як би навіть були правдою—очевидно, нічого не говорили б проти всього адвокатського стану, бо неможна ж на підставі двох фактів обвинувачувати цілу корпорацію: двох випадків трошки маловато для таких огульних висновків. Але, як вже згадано, самі факти сфабрикувано: першого випадку не було зовсім, а другий був, та не так, як подано „приватне видання“.

Власне цей другий факт коли й цікавий, то зовсім не з того боку, який завважила „Росія“. Цікавий він тим, що в цьому інциденті дієвою особою виступав знов добре відомий Іонин, який ніби то й зловив Щукина на гарячому винкуві.

Іонин... Хто такий Іонин? Це колишній пабіяницький (у Польщі) поліцейстер, що славився катуванням та полюванням на в'язнів, яких загублено було з світу таким способом кілька чоловіка. Справу цього служачки років зо два тому розглядала судова палата і Іонина засуджено на 10 літ каторги. І от ми знов стриваємо його осправді таки в тюрмі, але не в'язнем, а начальником...

Ми не знаємо, через віщо Іонин не відбуває кари. Але коли навіть його було амніструвано, то треба великим дивом дивуватися, стривши д. Іонина знов на службі, до того ж на такій службі, що дає йому майже безмежні права над в'язнями. Адже ж раж уже такі права д. Іонин мав і присуд судової палати добре показує, як він з тих прав користувався.

Надто цікавий оцей інцидент, коли його поставити поруч з походом проти адвокатури. Чому закон, що завважив і припинив д. Щукина, не завважив і досі д. Іонина? Як він може терпіти його у себе на службі і чим він гарантований, що цей служачка й у „Крестах“ не робитиме того ж самого, що робив у Пабіяницьках?..

Питання цікаві і варто було б д. Щегловитову замість того, щоб користуватися з дрібних вигадок на адвокатуру, придивитись краще до такого ані трохи не вигаданого вже д. Іонина. Або хоч схвати його на таке місце, де б він не витикався на люде з своєю службою пильністю, бо навіть за наших часів отакі дд. Іонини якось негарно муляють око. А надто коли вони виступають віри годними свідками в поході на адвокатуру.

Лист з Дорпату.

Цей семестр був у житті т—ва ст. українців досить жвавим. Крім доволі частих зборів, на яких приходилось обговорювати дуже поважні загальнозначіння питання, було за сей час у нас прочитано 4 реферати.

Перший реферат про: „Одно з сучасних завданнів української інтелігенції“. Докладчик, виходячи з того, що економіка є основа соціального життя, доводить, що кожна країна в своїм поступованні мусить перейти через капіталістичний період. В країнах вільних процес розвою капіталізма іде нормально. В поневоленіх країнах тут виступають аномальні моменти, котрі дуже відчуваються на добробуті і поступі краю.

На Україні нормальному зростові капіталізму заважає фінансова та й загальна політика уряду. При малім зрості своїх капіталів з'являється шкідливе для краю розпросторення чужоземних. Далі докладчик, спинившись на невдачі вивалового руху, поясняє її малім розвитком промисловости: на чолі цього руху стали робітники, але робітники сила лиш в країнах розвиненого капіталізму.

Що ж дасть розвиток капіталізму? Він дасть гарантію конституційних свобод і переведення в життя конституцій; розвіє політичної думки. У нас на Україні розвиток свого капіталізму дасть підвалину для усіх культурних інституцій: „Провіт“, наукових товариств і т. и. Далі докладчик робить практичні висновки. Досі

Городський театр.

Сьогодні, 30-го, ранком— **Кармен**. Бер. уч. п-ве: Гуціна, Шмід, Ледіна, Парєцька, Селявін, Максаков, Цесевич, Вукозький, Лєтєвичевський, Ковалевський. Поч. о 12½ г. дня. Ввечером— **Валькірія** (Перв. дєль Кольба Нібелунг). Бер. уч. п-ве: Вальцєцька, Воронєць, Вал-Брін, Зоріна, Ірміна, Яковлева, Пушєчєнікова, Чаїєва, Лєдіна, Парєцька, Шнєкарєва, Оршєвичєва, Босєє, Тіхонєв. Поч. о 7½ г. в. Завтра, 31-го, ранком— **САНДРІЛЬОНА** (Золушка), ввечером—1) **СЕВІЛЬСНИ ЦИРУЛЬНИК** 2) **БАЛЕТНИЙ ДІВЕРТИМЕНТ**. В п'ятн., 1-го янв. 1910 р. ранком— **ФАУСТ** (з Вальс. вічю), ввечером— **ГУГЕНОТ**. Суб., 2-го, 1) **МАМОРРА**, 2) **БАЛЕТНИЙ ДІВЕРТИМЕНТ**. Нед., 3-го, ранком— **СНІГГУРОЧКА**, ввечером— **ТАНГЕНЗЕР**. В понеділок, 4-го, **САДНО**. У висторок, 5-го, вистави не буде. В середу, 6-го янв., ранком— **СМАЗНА О ЦАРЬ САЛТАН**, ввечером— **ДУБРОВСКИЙ**. В четв., 7-го, **ХОЗЯНЩИНА**. В п'ятн., 8-го, 1) **АЛЕНО** 2) **МАМОРРА**. В суботу, 9-го, бенефіс артистки М. М. Гуціної:— **МІНЬОН**. В неділю, 10-го, ранком— **ЕВГЕНИ ОНГІН**, ввечером— **СМАЗНИ ГОФМАНА**. В понеділок, 11-го, бенефіс артистки М. Г. Ваццької— **ПІКОВАЯ ДАМА**. Гот. до вист. вперше у Києві **ЗИГФРИД** (2-й дєль Кольба Нібелунгов) музич. др. на 3 д. Р. Вагнера. Квитки на всі вистави продаються в касі театру щодня з 10 годин ранку до 2-х дня та од 5 г. до кінця вистави.

Г. Босєє.
М. В. Бочаров.
П. І. Цесєвич.
Н. А. Арцібашєва.
Є. Д. Воронєць.
О. А. Шмід.
Л. Стефанєєєко (дїмбалїста).

Нову запись артистів Київської опери одержано на двохбочних грамофон. пластинках Т-ВА.

Інтернаціональ Вкстра-Рєкорд.
В головному депю музичних струментів і нот

Г. І. ІНДРЖИШЕКА
Хрєстатик, № 41. рєк.-898-79

інтелігенція українська жила в сфері чужих ідей, але, щоб мати силу, треба рахуватися з життям. Інтелігенція українська повинна звернути увагу на розвивання продукції, як працює серед буржуазії так і своєю особистою роботою на сім ґрунті. В недержавних націях потроху сходяться інтереси буржуазії і пролетаріату. Крім того від інтелігенції залежить потроху, щоб буржуазія українська була сама інтелігентна і допомагала українським справам.

Другий доклад прочитав О. Міхновський про „Левіцького та його сільсько-господарські спілки“. Автор доклада на підставі усього матеріалу, який тільки можна було розшукати, sine ira et studio, дає правдиву оцінку кооперативної діяльності Левіцького, як ця остання виявилась в заснуванні спілок. Левіцький, як організатор спілок, утопіст; принципи, які він поклав в кооперацію, не життєві; але його діяльність мала ту життєву сторону, що він пішов на аустриї потреби селянства в дрібних кредитах. Самі селяне дивились на артілі, як на спосіб, через який вони могли позичити гроші на поліпшення свого хозяйства. Левіцький багато зробив для того, щоб добути коштів для кредиту. Значіння Левіцького ще в тому, що він був піонером в справі кооперації, потреба в якій починала уже виявлятися для інтелігенції, і тільки підчас бурхливих 1904—1906 років була відсунута. Всі висновки реферату були добре уґрунтовані на статистичнім та іншим матеріалі, який зібрав докладчик, пробуваючи на Україні.

Третій доклад був на тему: „Питання про відношення української мови до інших славянських мов в славянській філології“. (Конітар, Міклошич, Потебня, Ягіч, Вондрак і інші.).

Зміст доклада такий: 1) Погляд Міклошича на укр. мову, як мову, рівноправну з іншими слав. мовами; 2) Погляд Потебні на укр. мову, як на одну з наріччів „русского языка“.

3) Головні підстави, на котрих Потебня залічує укр. мову до наріччя „русского языка“ се-б то присутність в укр. мові, також російськ. і білоруськ. таких прикмет. I) Повноголос і е, а також і при сонантинних г і ш. II) Заміна ювіс самозвукими у і я. IV) Заміна початкового е о (елень-олень). V) Рефлекси т і д і.

4) Детальний розгляд цих підстав. I) Повноголос е дійсне властивість тільки рос. укр. і білоруськ. мови, але се е лиш єдина прикмета і не може бути підставою до класифікації, бо тоді, керуючись одною спільною ознакою, з рівним правом можна віднести чеську та словацьку мову до південно-славянських; інші ознаки не є специфічно „русскими“ (як сей термін вживається російськими філологами), бо II) початки заміни глухих через о і е в старо-славянській мові (uang, sograf) в середньо-болгарській і подекуди в живих діалектах середньої половини словацької мови, та в горішньо-лужицькій мові; г сонант переходить в ог і ег в горішньо-лужицькій мові.

III) Заміна юс вел. через у в чеській і інших мовах. Заміна ѡ через я в чакавському наріччі сербо-хорватської мови; старо чеська мова теж має ѡ, а також словацька та горішньо-лужицька.

IV) Заміна о і е в болгарській, чеській, словацькій, хорватській та балтійських мовах.

V) Рефлекси т і д в словінській мові, а в рефлектованню д і р іжн, між російськ. та укр. мовами (рефлекс д і в дж—в історичних пам'ятниках межиріччя попадається разом з мечиріччя).

За віщо і як мене вбито.

Кайтесь, кайтесь на мені, молоді українські фельетоністи і кидайте мерщій своє трекляте рукомисля та принаурюйтесь до іншої роботи; скаменіться, поки не пізно, бо потім і буде вам каяття, та не буде вороття. Хоч нехай там що тягне вас до цієї проклятої Богом роботи—не зважайте. Чи ви хочете заблагати, чи ви хочете здобути славу, чи ви хочете молодити словом своїх і чужих на неправду—гоніть од себе до спокою, бо це ділько штовхає вас на слизьку путь. До віку не буде в вас ні слави, ні багаства. А налучувати людей сміхом... ех! пожалуйте свої кістки, мої дорогі друзі!

Я дух українського фельетоніста. Жив я на світі давно. Своєю письменницьку кар'єру почав я не драмою і не поемою в віршах, як починали тоді та, мабуть, і тепер починають всі українські письменники, а дрібними нарисами. Мій товариш і порадиш Мусій Сухарь звав мої нариси наростами. Чого—Господь його знає. Здається, читаючи перший раз, помітився, а потім вже ніяково було переначувати. Коли ж я раз запротестував, він, додавшись в зубах, спокійно одказав мені:

— Товаришу, наша рідна мова перебуває зараз часи ківли нових слів. Чого тебе так дивує, коли воно слово оскую я? Тим паче, що слово нарост зовсім не коване, а наше прирощення, тільки забуте. З приведу його я довгенько говорив в одному дуже відомим в науковий колах філологом і він сказав, що слово нарост, іменно в тому, товаришу, значіння, в якому вживав його я, можна часто й пусто зустріти в пам'ятках української сло-

воглянувши докази Потебні-Ягіча, докладчик не бачить підстав для прийняття їх класифікації, що залічує укр. мову до наріччя „русского языка“. Єдине справедливе погляд це погляд Міклошича. Помилка Потебні є методологічна, бо питання про відношення укр. мови до російської належить не до руської, а до славянської філології. До цього ж часу філологія, розглядаючи це питання, не порівнювала російської та української мови до інших славянських. Докладчик усі свої тези пояснює великою силою прикладів із усіх славянських мов і виявив велику ерудицію. Четвертий доклад був „про необхідність укр. мови в початковій школі“. На майбутній семестр намічається до десятка рефератів.

І. Г.—вчч.

3 газет та журналів.

„Польські політики в Галичині вигадали ще один спосіб боротися з українським рухом. Як доведемося з „Діла“, у Львові з ініціативи П. Тадеуша Ценського, східно-галицького обшарника, що своїми руськоїдними виступами прагнув тип Яреми Вишневецького, закладається нове польське політичне товариство, „Jedność narodowa“, яке має на меті пропагувати задля здійснення давньої мрії польських політиків у Східній Галичині—мрії відірвання українського селянства від української інтелігенції і видання його під провід польських обшарників.

Як говорить § 2 статута, „Jedność narodowa“ ставить собі завданням: 1) розвиток прав та інституцій політичних, належних краям як окремих історичних і організаційної цілісності; 2) вдержання і скріплення суспільної гармонії на основах католицької релігії в збереженням релігійної толеранції скріплення впливу і значіння загально-національних інституцій; 3) укріплення в усіх верствах польської суспільності почуття національного інтересу, духа національної солідарності і карності, горожанського обов'язку, а також суспільної енергії і витривалості; 4) скріплення серед русинської людності почуття права і потреби співділення з людністю польською, покидання русинського селянства до оборони спільних господарських інтересів, протидіяння чужим впливам у внутрішніх відносинах краю; 5) оборону краю перед напругами сепаратистичними і переротивними, перед ширенням і бундженням класових еґотизмів та суспільних антагонізмів; 6) розвиток краєвої продукції рілничої і торговельної, II оборону перед чужою конкуренцією, оборону людності перед лихвою і висиском, оборону землі перед денационалізацією та парцеляційною спекуляцією; 7) оборону історичної єдності польського народу, його спільних інтересів моральних і політичних.

Для характеристики загальної тенденції нового товариства цікаво буде навести коментарі „Przeгляду“, обшарницького органу, який має ту добру прикмету, що часто „думає на голос“, т. є. говорить те, що інші тільки думають.

„Коли-б тому ліг тридцять—читаємо в нім—наважився хтось виступити з проектом такого товариства, проголошено-б його демагогом, бурлетелем публічного спокою, чоловіком, який має намір поучувати низші верстви про їх права, отже робити їх непокійними, намовляти, щоб виступали з претензіями. І проста річ, що перед тридцять роками а такою пропозицією не виступив би жаден чоловік поважний... Тимчасом ніяк, після заведення того нечасного закону про загальне,

рівне і безпосереднє голосування, люди найбільше поважні, найбільше консервативні виступають з пропозиціями, які перед тридцять роками самі були-б назвали демагогічними“.

„Популяризування наук—визводить „Przeгляд“ далі—все є шкодливе... Популяризування політичних і суспільних наук та втягання найширших верств до політичного життя відбивається фатально на тім життю. Адже розвиток шовінізму в цілій Європі завдячуємо не чому іншому, як тільки тому, що верстви широкі, отже мало освічені і в почуваннях дуже грубі, втягнено до політичного життя і дозволено їм забирати голос в політичних справах. Адже великий розвиток соціалізму є також наслідком тільки того, що в тих широким верствах почато популяризувати економічні і суспільні науки“.

Але не треба думати, що „Przeгляд“ бере за ідею Ценського утворення такої організації. Зовсім ні, — пише він, — не тільки не маємо за але, але вважаємо, що він оповняє справді горожанське діло, забігаючи до популяризації тих наук при помочи організації, зложеної з людей патріотичних і розумних, чим очевидно протиділяємо пропаганді тих самих наук, але людьми злими і нечесними. Відколи вийшов у життя закон про загальне, рівне і безпосереднє голосування, муситься йти в народ і зайнятися просвічуванням його ума в політичних і суспільних справах. Коли ми не підемо, то підуть партії перероту; вони навіть уже пішли і вже поробили великі опустошення в думках простонароддя. Отже коли ми підемо, то справді не зрадімо тому, що рисується на дні історичної перспективи, але хоч відсунемо на далі той момент, коли той образ, що рисується на дні історичної перспективи, стане дійсністю. Тому радимо всім людям поважним і розумним вступити до організації „Jedność narodowa“ і, користаючись з гарної ініціативи п. Ценського, працювати над вивожанням у цілий наш загаль здорових соціальних і політичних принципів“.

З отсих виводів (Przeгляд-у) ті „адорви соціальні і політичні принципи“, які збирається ширити „Jedność narodowa“, виступають так ядро, що до характеристики їх не треба нічого додавати. Буде це організація з метою при помочи обурювання народних мас вдержати їх і на далі під проводом шляхти. Перед пару роками західно-галицькі обшарники заложили таку саму організацію п. н. „Rugawica narodowa“; тепер беруться до роботи обшарники східно-галицькі.

Та крім тих загальних тенденцій „Jedność narodowa“ має для нас ще й те значіння, що вона задумує працювати й між нашим українським народом. Як уже сказано, є це давня мрія польських обшарників, захопити провід над українським селянством в свої руки, а хоч здійснення тої мрії відбувається все далі й далі, то п. Ценський все таки хоче ще спробувати, чи не дасться хоч в часті її здійснити.

Отже береться „скріпляти серед русинської людності почуття права (хвіба почуття права польського панування над русинським народом) і потреби співділення з польською людністю“, боронити край перед „сепаратистичними“ напругами, значить перед українськими національними домаганнями, а землю перед „денационалізацією“, значить перед переходом у руки українських селян, в кінці обороняти „історичну єдність польського народу“, значить політично-державну єдність всіх земель колишньої польської держави і пано-

вання польського народу на тій території над усіма іншими народами.

Очевидно, заходи п. Ценського легковажити не треба, бо в нашій суспільності є ще елементи несвідомі, яких можуть ті заходи хоч на якийсь час збаламутити. Але, як каже „Діло“,—не треба її також надмірно лякати. При відповідній праці з нашої сторони „Jedność Narodowa“ з'єднає для себе хвіба нечисленні гуртки адекларованих хрунів, які справді зможуть „представляти“ „bratni lud ruski“ на всяких нарадах, але не зможуть мати ніякого впливу на загаль нашого селянства, на його політику“.

ПО РОСІІ.

— Інтенданти в острожі. „Нов. Русь“ добула список інтендантів, арештованих з наказу сенатора Гарина та одданих під суд за службні шахрайства. На гауптвахті при конторі державного банку в Москві сидять: полковник Поляков, підполковник Алексєєв, ротмістр Чернявський та капітан Міцкевич. У тверському поліцейському казенному домі сидить підполковник Осовецький. На головній дворцовій гауптвахті сидять: одставний полковник Гавеський, капітан Колесніков, колежський совітник Боголепов, надворний совітник Андрєєв, капітан Шереметевський. На троїцькій гауптвахті: полковник Гіре, одставний полковник Безобразов, одставний капітан Білібін, стаський совітник Венедиктов, колежський асєсор Кріштофт, стаський совітник Лісенко, титулярний совітник Морозов, полковник Папа-Афанасопуло, одставний полковник Святогор-Штєпен та капітан Шєболовський. У московському военному шпиталі арештовані: підполковник Антонов, підполковник Клементовський, капітан Малишев, підполковник Михайлов та одставний підполковник Успенський. Окрім того, арештовані в Петербурзі: підполковник Андрєєв, підполковник Замятін та Зіновьев, капітан Мєвєшків, поручик Танько, ротмістр Пуустов та колежський совітник Лєрнер в Казані. Мають бути арештовані, по постанові сенатора Гарина, але через те, що немає місця на гауптвахтах, в тюрмах та при поліції, до якого часу гуляють на волі: генерал-майор Артаболовський, штабс-капітан Гувер, одставний підполковник Руднев, одставний капітан Семєнов, штабс-капітан Сорокин, капітан Тимофєєв та поручик Катковський. Самих „сидячих“ 32, а ще ж 12 інтендантів судять у Казані.

— Шєртан. 8 сібірської ревізії сенатора Гарина відомі наймення всіх тих, кого переводили, усували, проганяли до служби тільки за те, що вони не хотіли красти вкучі з іншими канонарами. А ще чимало таких бідолах, як пише „Гол. Пр.“, по тих інтенданствах, де не було ревізії сенатора Гарина. Найбільше жертв цієї лютої помсти в інтендантстві „Гілля“ та в інтендантстві іркутському. До цих людей належить, між іншим, і колишній поміщик інтенданта „Гілля“ генерал-майор Висоцький. Як настав кінець війни, його увільняли за-штат. Не до влободі був генерал Висоцький інтендантам, бо протестував він проти видачі шістори мільйона карбов. харбинським мукомолам, проти видачі шістори мільйона карб. авансом поставщикові єйна інженерові Михайловському та й взагалі повставав проти всякого такого беззаконства. Тепер цей генерал має несамостійну службу: помішником в кавказькому інтендантстві. Другий поміщик генерала Парчев-

ського, Калтановський так само був увільнений за-штат і мусів би піти в одставку, як би не заступився за його воєнний міністр Рєдїгер, який добре знаючи інтендантські порядки, загадав настановити Калтановського по своїй професії лікаря, на головню до доктора в ахтинському лазареті. Офіцер Ушаков ранений був на війні в плече навліт. Рана не скоро загоїлася і офіцер мусів покинути військю та піти в інтенданті. І тут він робив своє діло совісно і чесно. Про кожне шахрайство сповідав начальство, як того вимагає присяга. І от за це, як пише „Нов. Вр.“, інтендантські „ліцарі“ два роки нападналися на Ушакова, а далі прогнали його з служби „на законномь основанні“. Тепер Ушаков з жінкою сидить гододній, бо інтенданти видали йому таку атестацію, з якою нікуди не приймають.

— Ігумен. „Р. Сл.“ оповідає таке. Введенським мастирем, володимирської губернії, років шість орудував ігумен Іосіф, людина сувора. А оле якийсь ігумен Яшов мастирським двором і хтось з послушників чимсь там зачепив його. Ігумен образився, скинів, і там таки, посеред двору так тяжко попобив послушника, що довелося непокірливому піти до лікаря. Послушник пожалівся. Назначили духовне слідство. Слідство встановило, що ігумен був послушника. Кінець-кінцем ігуменові Іосіфові заборонили правити службою Божу та й заслали його в закутній Косьмин мастиряр.

— Свіні інтенданти. В Казані тягнуть до суду ще одну партію інтендантів. Усіх їх, як пишуть „В. В.“, 67 душ. Тут єсть предсидатели прийомочних шід час війни комісії — Каршєв, Пульсуський, Подлесніков; чиновники прийомочних комісії: одставний полковник Свідєрський, полковник Антонов, підполковник Сухарєв; чиновники окружного інтендантського управління — Врудєш та Муратовський, бувший головний смотритель Лукошко та тепершній інтенданта — Зорин, Петров, Бєдін, Свінциський, Пустовалов, Федоров, Кобинський, Соловйов, Котєлов, Степанов, Ахмєлов, Крилов, Лісовський. Всі вони служили в інтендантстві з 1904 року. З цього року і зроблена ревізія сенатора Гарина. Як би, звичайно, ревізія зачепила і 1900 рік, то пішло б під суд значно більше. Виявляється інтересна подробля. Як був начальником 1-го складу всякого збіжжя при головному інтендантстві генерал-майор Некрасов, то простісінько встановлено була така за те, щоб дістати службу в прийомочних комісіях. Кожен новий чиновник мусів заплатити Некрасову залежно від того, як вигодна служба. За місце в київській прийомочній комісії платилося 15 тисяч карб., в кременчуцькій—5 тисяч, в московській—20 тисяч, в казанській—10 тисяч, в двінській—20 тисяч карб. і т. д.

— Заколот у ярославській семінарії. Заколот у ярославській семінарії, що стався, як відомо, перед Різдом, вилівся в грубій формі. „Гол. Пр.“ пише, що зібравшася під час перемінки в коридорах, семінарцістичні нароби крику, побіли шибки в дверях, примусили покинути учення і пятий клас, який не пристав був до заклоту. Полетіли скоринки хліба та шматки глини на ректора, що прийшов утихомирювати семінарцістів. За це все правління семінарське виключило 120 семінарцістів, а усіх інших розпустило додому. Ярославські семінарцісти подали пєтіцію, таку саму, як і інші семінарцісти.

— Відігми 1905 року. В петербурзькій судовій палаті розглядали низку повзів чинів білостоцької поліції, почи-

краще писали. Але Бог свідок, що лихо та злидні так само сушать серце поета, як вони сушать серце посліднього поденщика.

— Що ж мені робить?—спитав я зажурений.

— А те робить, товаришу, що або становив місяць глину, або... або пиши юмористичні фельетони; фельетон все таки покватніша річ, ніж нарост. А коли це на додочу почнеш писать до часописів кореспонденції в різних місцевостей України, то тоді й зовсім гарно буде.

Подумав я, подумав, і побачив, що Мусій каже правду. А тут ще одво лихого було. Снжу над наростом тиждень, два; над кожним словом думаю, чи к строді воно, чи ні. Малюю картини природи, описую почування людини в тих чи інших обставинах—все це дарма: понесе друкувати—почування геть повечіркують червоным карандашем, а картини природи так поперемають, що їх і ділько не пізна, не тільки я. І порішив я облизати нарости і писать юмористичні фельетони.

Не всів я, як то кажуть, за дугу зватися, а Мусій вже й на возі вкостився. Пустих скрізь ману про мене, і коли знайомив з ким небудь, то говорив.

— Дозвольте, добродію, чи добродійко, познайомити вас. Це наш славновозний сатирик. Координує свої твори на сучасних подіях і малює негативні типи. Люте перо!—підморгував до мене Мусій.

Добродій або добродійка здивовано оглядали мене з ніг до голови, бо ні сном ні духом не знали нічого ні про мене, ні про моє люте перо.

Огнявєся я огнявєся, а далі вже нікуди було: сів писать. Ох, не буду розскаувать, скільки я муки прийняв

а тією юмористикою. Думаю, було, думаю... Ну як його координувать свої твори на сучасних подіях та малювать негативні типи і знов же таки щоб і клопоту не нажить?... Оце, було, кипю перо і скажу сам собі.

— Нехай йому ділько! Буду краще зайивать каломі, або перепродувать старником.

А грєль штовхає під руку і нашіптує! пиши, пиши, пиши...

То оим, то тим боком скічав я свою роботу, звяз рукопись під пахву і пішов в нею в редакцію.

— Будете вічиркувать червоным карандашем почування людини в тих чи інших обставинах?—спитав я в редакції.

— Ні, не будемо!—одказано мені.

— А картини природи перемальовуватимете?

— І картини природи не перемальовуватиме.

— Ну, то ось вате друкуйте юмористичний фельетон.

Дякуючи тому, що фельетон був злободневний, він третього чи четвертого місяця побачив світ і пішов між люде. Та мабуть на своє безголов'я вчепив я головному героеві довгезний ніс: все наполягає на те, щоб чудніше було. І от раз, коли мій твір читали десь в бесєді, хтось з гурту возьми та й телєньки!

— Вратя, а ет це виставлено Мусій вівіс!..

— Мусій вівіс!.. загула громада, як один чоловік!

З того часу не мав уже я супокою. Перебіжить оце дорого яка небудь українка і, б'ючи кулаком об кулак, просичить:

— Постой, воньоберний, Мусій тебе пойма, він а тебе телєбухи випустить!..

Потім дасть дві дулі разом ще й

наючи з городових та кітчаючи поліцейським, до страхового товариства „Россія“. Поліцейські ці, як сповіщають „В. В.“, були застраховані в товаристві „Россія“, а в юлі 1905 року, потерпівши од нападів революціонерів, тяжко поранені, стали недаті до роботи. Але „Россія“ одмовилася виплатити їм страховку, бо мовляв, поліцейські потерпіли не од нещасливої пригоди, а од народнього заколоту, од якого товариство не стракує. Повірений поліцейських Воронцов-Пушкин казав на суді, що заколот 1905 року не народній був, бо „революція й жменька революціонерів не виявляли бажаннів народу“. Повірений страхового товариства Рапорт навпаки доводив, що події 1905 року безперечно належать до народнього заколоту. Окружний суд в першій інстанції задовольнив вимоги поліцейських, а палата скасувала цей присуд і позов поліцейських одкинула.

ПО УКРАЇНІ. У КИЇВІ.

У українському клубі 31-го декабря, в четверг — зустріч нового року: вечери для членів клубу по підписці за плату по 1 карб. 50 коп. а особи. Записуватись можна до ранку 31 декабря. Сходитись треба о 10 $\frac{1}{2}$ год. вечора.

1 января, в п'ятницю — рязаний вечір (баль-маскарад).

2 января, в субботу — танцювальна вечірка.

3 января, в неділю — дитячий маскарад.

6 января, в середу — танцювальна вечірка.

10 января — вокально-музична чергова вечірка.

Старшина нагадує д.д. членам клубу, що ті члени, котрі не виплатять вкладок за біжучий рік, з 1-го января уже не вважатимуться членами, і можуть вступити в клуб тільки після нової балотировки.

Смертні присуди. Позавчора в київському воєнному суді розглядали справу Йосипа Фудима, Едуарда Бельського та Павла Літвінова, яких обвинувачували по 279 ст. за озброєний напад на святу крामницю київського епархіального заводу на Подолі і за озброєний опір поліції. Подія ця відбулась 20 априля 1907 року. Коло 7 год. вечора в святу крामницю увійшло четверо озброєних бранців і почали вимагати грошей. Старший прикащик видав їм касу. Грابتелі забрали коло 300 рублів і на порозі покляли бомбу, а сами почали тікати. На крик прикащиків збіглись дворники і городові. Почалась стрільба, в якій вбито було городового Юрченка. Бельського арештували зараз там, а Фудима і Літвінова трохи пізніше. Обороняли на суді підсудних адвокати М. Віленський і В. Гомбер. Воєний суд виправдав підсудних за вбивство городового, а за озброєний напад на святу лавку присудив до смертної кари Суд буде просити командуючого військом, щоб кару цю було полегшено.

Сільсько-господарська виставка. Виставочний комітет просає київську городську думу, щоб вона допомогла комітету влаштувати в Києві в 1911 році с.-г. і промислову виставку. Комітет просить, щоб йому город асигнував на виставку 40,000 карб.

За найкраще місце для виставки комітет визнає Парський сад і Пушкінський парк на Шулявці.

Прибуті дніпровських пароходних товариств. За минулу навігацію дніпровські пароходні товариства мають валового прибутку 880,000 карб. Мо-

жливий дивіденд 40,000 карб., себ-то по чотири рублі на одну акцію в сто карб. номінальній. Торік на акцію було видано по три карб. Навігація тяглась в цьому році на 16 днів довше, ніж торік.

На жіночих смирніських курсах лікарських помічників лекції почнуться 10 января.

Помога керосінового складу. До управління півд.-зах. доріг прийшла телеграма, що на станції Кубліч у мажорської колії згорів великий склад керосіну; вигоріло кілька тисяч пудів. Причина пожежі не в'яснена.

Ревізія медичних шкіл в Києві. П. начальник краю повідомив п. губернатора, що міністерство внутрішніх справ посілає в Київ помічника головного медичного інспектора, д-ра Булатова, ревізувати київські медичні школи.

Народний учитель. Видання журналу „Народний Учитель“, що виходив досі у Києві під редакцією О. Смирнова, переноситься до Москви. Програма журналу значно поширюється, в ньому будуть брати участь видатні педагогічні сили. Ціна журналу лишається — 2 р. 50 коп. Адреса ред. „Народний учитель“ — Москва, В. Дмитровка, 24.

3 Київщини. Пошесть тифу. За минулий тиждень на Київщині заздалося в 13 селах на тиф 46 душ: 20 в липовецькому повіті, 10 в сквирському, 9 в київському, 3 в радомисльському, троє в чигиринському і один в кав'язькому.

Оназія з чигиринськими гласними. „К. В.“ розказує, що в септєбрі місяці в Чигирині поліція застала після о-півночі в тракторі Рейзі Вухиної чималу компанію, душ 11—12, що піячила там. Коли поліція пасала протокіла, то виявилось, що всі Рейзині „гости“ — гласні чигиринської думи. Їх заарештували до себе Рейза після засідання городської думи, на якому зменшено було податі за трактор на 50 карб. у рік. Через те, що Р. Вухина торгувала після о-півночі, поліція потягла її до суду. 21 декабря по справу розглядає мировий суддя. На суді гласні свідчили, що вони й справді випивали в Вухиної, але це вона запросила їх до себе в гости, бо як раз тоді було свято Кудів. Зважаючи на таких поважних свідків, як городські гласні, мировий суддя виправдав Р. Вухину.

Грابت. З села Тарасівки, чигиринського повіту, їхав з жінкою в м. Олександрівку Мотко Заславський. Недалеко від містечка на них напали чотири розбійники і, нахвалюючись застрелити, пограбували весь теплу одягу і 15 карб. грошима, а щоб Заславський не заявив поліції про грابتі, поки вони не втечуть, грابتелі заставили його їхати назад додому. Заславський, прохавши трохи, вернувся назад до Олександрівки, де заявив про все поліції. Незабаром було арештовано в лісі всіх чотирьох грابتелів, всі вони молоді хлопці з сусіднього села.

3 Волни. Старий годинник. В Житоїрі до майстра годинників Суханського привезли поправити стародавній годинник. На одній з мідних планок цього годинника вибито рік і число, коло його було зроблено: 30 марта 1695 року. Годинник цей заввишки 4 вершка і 2 $\frac{1}{2}$ ширини. Увесь зроблений руками. Робота дуже чиста і штучна. На передній мідній дошці прибито два срібних циферблати, один з них показує година, другий хвилини. Вся машина годинника з міді та чорного дерева. Замість ланцюжків гирі годинника везять на шнурках. Годинник вбиває цілі години, півгодини і навіть, четверті, по-

казує місяці й числа. Хоч годинникові вже більше 200 років, він ще може довгий час служити. Купив його десь житомирський губернський маршалак п. Демидов.

3 Поділля. Самогубство салдата. Недавно в Проскуріві застрелився салдат Дніпровського піхотного полку. За день до самогубства він зайшов в крамничу щось купувати; хазяїн заплівав салдату, що він щось вкрав. В справу вмішалась поліція. Хоч і не було доказано, що салдат щось украв, але на другий день він сказав своїм товаришам, що йому стыдно за всю цю історію, і застрелився. Таке саме трапилось в Проскуріві, як пишуть „К. В.“, в початку цього року.

Переміщення полків. З Вінниці Український піхотний полк, що стояв тут більше 10 років, переводять з весни в Кам'янець, а Кам'янці піхотний полк в Умань, а Умані в Могильов, а з Могильова в Вінницю.

3 Полтавщини. Податки на собак. В Лубнях городська управа оповістила жителів міста, що з января нового 1910 року, на підставі постанови городської думи, на жителів, що мають собак, буде накладено новий податок: за кожну собаку по 50 коп. на рік, не зважаючи на породу. Увільняються од податку тільки собаки, що завжди на ланцюгах. Всі ті, що мають собак, повинні подати відомости про кількість їх городській управі до 1 января. Заплатити податки треба не пізніше 1 априля, в противному разі доведеться платити на 50 проц. більше.

Холод. В лубенському повіті мало не до самих різдвяних свят була тепла погода і були навіть часто теплі дощі, через що в декабря була величезна гризюка і рослини де-які почали оживати, а трава зеленіла наче весною. З 22 декабря почав падати сніг, а на різдвяні свята мороз доходив до 25 градусів.

3 Харківщини. Робітничий дім. В Харкові цими днями відкрили „Робітчий дім“. При цьому домі відкриється й театр. На відкритті дому спорудили спектакль. Виставляли оперу на одну дію В. Кюї „Матео Фальконе“, „Овдядбу“ „Ч хова та український водевіль“. Як вони женилися?..

3 Катеринославщини. Пригода в циркові. Недавно в Катеринославі трапилось така нечувана досі пригода. В циркові Маріані служив акробат Реньє, що виробляв на канатах всі штуки. Одного дня, після того, як кінчив свою роботу, Реньє піднявся на канаті під дах цирку, сі там на перекадані і сказав музикантам, щоб замовили. Коли музика пригнала, Реньє звернувся до цирку з такою промовою: „Мені не платять жалування. Хазяїн мій, Маріані, не дає грошей. Я голодую. Як він мені не дасть зараз 25 карб., то я тут під дахом правеслюдно повішусь...“

В циркові почався гвалт, крик, плач дітей. Циркові служки бігали то сюди, то туди, не знаючи, що їм робити в такій окаяні. А Реньє сидів і держав на поготові вузел. Нарешті хазяїн дав йому п'ять карб. і люде вібрали стільки й тоді тільки Реньє спустився вниз.

Христі союзними. Чорносотенні гуртки в селі Кам'янському очевидно доживають свої останні дні. Коли вони тільки тут заснувались, то нараховували ніби-то аж три тисячі членів, але згодом виявилось, що це число було приблизно разів в десять. Союзники думали порятувати свою справу тим, що міняли назвище свого гуртка з „оддѣла с. р. н.“ на „союз Георгія Побѣдоносца“, після цього на „союз Духаглаваго Орла“ і на сам ківель в „Економічний союз Архангела Михаила“. Цей останній

зовсім захирів і тепер все його майно продають з торгів за борги.

Українці в Галичині.

В справі видання українських народніх пісень. Етнографічна комісія наукового товариства ім. Шевченка у Львові постановила приступити до як найповнішого критичного видання українських народніх пісень. Мають увійти в нього всі пісні, відомі вже досі, або які дійдуть іще до відома комісії. Ціле видання буде займати кільканадцять томів, а публікація його потриває довгий час. Чим більшим матеріалом комісія буде орудувати, тим краще і повніше вийде видання. Просить комісія всіх, хто має які збірники пісень, без огляду на їх зміст і час записування, щоб прислали їх комісії для використання, зазначуючи при тім, чи видає їх на власність комісії, чи тільки позичає. Так само просить комісія всіх, хто пробував в селах і містечках та має до того змогу, щоб записував пісенний репертуар свого села чи містечка по змові як найповніше і надіслав усе комісії. Записувати належить докладно все, так, як співає співак; не можна пропускати ніяких слів, ані змінити текст та язикові форми, від чого може потерпіти ритмика пісні. Коли хто може при тім записувати і діалектні прикмети, то повинен це зробити, хоч це не конезна вимога. Так само, хто знає ноту, повинен записувати текст пісні разом з мелодією. Кожну пісню без огляду на її величину належить записувати на окремі картці паперу і на тій самій картці не зачинати другої пісні. Пісню має бути виражені і чітко, а при кожній пісні треба зазначити ім'я співака, записувача, село і повіт. Усі матеріали належить надіслати на адресу комісії. Кожний записувач буде мати право на той том пісень, в якому будуть надруковані його записи і ціле видання, коли його збірка визначна числом і змістом пісень. Поодинокі групи пісень будуть порядкувати окремі редактори (досі появилось вже три томи коломийок і один том гайков). До тепер визначила комісія редакторів для таких груп: 1) В. Гнатюк: колядки, любовні, побутові пісні; 2) Ф. Колеса і Охримович: весільні пісні; 3) О. Ровдольський: веснянки; 4) Іл. Свенціцький: голосіння по мерцях; 5) В. Шурат: пісні не народнього походження. До дальших груп визначить редакторів пізніше. Комісія розпоряджає досі значними рукописними збірками, як Ф. Водяняк, Марка Волчка, М. Бучинського і інших старішими збірками, а незабаром дістане пісенні матеріали до М. Драгоманову. Супроти того має вона надіти, що кожний прихильник запісу народньої пісні і тут, в Австрії, і Росії зрозуміє вагу проєктованого видання і схоче по змові стати йому в поміч, надіславши, чи то новозаписані пісні, чи старіші їх збірники. Від етнографічної комісії наукового товариства ім. Шевченка у Львові, ул. Сушійського, 17.

форми. На мою думку, ці заліні форми можна буде забирати після 6 днів, коли дім уже буде цілком готовий, з ваннами, гробами, столами то що. Дім же повинен буде сохнути днів з 6, а тоді вже можна буде там жити. Коштуватиме такий дім 2.000 карб. і бу уваги його треба буде на піскуватім ґрунті, бо той самий пісок, що викопається з-під фундаменту, саме й піде на будівання дому. Розуміється, опріч піску ще треба буде трохи цементу. Щоб будувати такі форми, треба зробити одні заліні форми тисяч на 50 і ще інших машин тисяч на 30. Маючи всі ці прилади, можна будувати один дім за другим, бо форми й прилади легко переносяться з одної будівлі на другу. Поки що Елісон повідомляє, що всі необхідні прилади й форми вже готові в нього на 55%, так що до весни 1910 року він сподівається мати все в готовім виді. Тоді — обіцяє Елісон — я дозволю тим всім, хто тільки схоче, будувати доми моїм способом, тільки з доброго матеріалу. У всякім разі, — кінчає знаменитий винахідник, — нічого не буде, поки я не збудую сам перший такий дім.

ТЕЛЕГРАМИ

(та останні вісти з газет).

Діяльність уряду та адміністрації. ПЕТЕРБУРГ, 28. При міністерстві торгів йде нарада про реорганізацію керування мінеральними водами, щоб кошти їхні було спеціалізовано та про фінансову допомогу де-яким.

ПЕТЕРБУРГ, 28. Побільшена охорона у вятській губ. зостається і на далі.

ПЕТЕРБУРГ, 28. Височайшим наказом по військовому відомству звелено виключити з реєстра флота через недостатність до бойової служби 22 миноносці. Здатніші з виключених зареєстровано до портових катерів.

ПЕТЕРБУРГ, 28. Шварц запропонував інспекторам народніх шкіл, щоб вони, признаючи учителів до нижчих шкіл, повідомляли про це губернаторів.

В суді. ПЕТЕРБУРГ, 28. Окружний суд виправдав редактора „Рѣчи“, якого Половцев позивав за наклеп. В „Рѣчи“ було названо Половцева убивцем деп. Герценштейна.

До справи Гілевича. ПЕТЕРБУРГ, 28. До воєнно-медичної академії у Петербурзі привезено а Парижу тіло Гілевича.

В Фінляндії. ГЕЛЬСІНГФОРС, 28. Посередницька фірма „Хредер“ в Або призналась, що в 1909 році одержано нею для Гансона 15 негорючих шаф з набоями та зброєю. Не бої та зброя доставлялись в крामниці Або та інших міст. Тепер на таможні побільшено догляд. Мито береться не тільки на підставі фактури та ваги, як це робилось раніше, а ще навіть вимірюється і огляд краму.

Чи відомий Чехов у Росії? ПЕТЕРБУРГ, 28. Московський історичний музей не дозволив прихильникам російської літератури улаштувати в музеєві кімнату імені Чехова. Голова музею Щербаків заявив, що він не знає такого письменника.

З'їзди та виставки. ХОЛМ, 28. За призвоном еп. Євлогія почався з'їзд „руських“ діячів Надвислянського краю.

ПЕТЕРБУРГ, 28. Холодильний комітет в недалекий час має впорядити загально-російську експортну виставку з холодильним одділом. Ця виставка необхідна для того, щоб краще ознайомити російських купців та промисловців з вивозом за кордон російських експортних продуктів, а також умовами закордонного пошиту. Єсть думка закликати до участі в урядованій виставці біржові комітети та інші торговпромишлові організації.

СМОЛЕНСЬК, 28. Гурток прихильників народньої освіти на чолі з графом Келером влаштував виставку наглядних шкільних підручників для народніх шкіл.

ПЕТЕРБУРГ, 29. На деннім засіданні з'єднаних секцій антиалкогольного з'їзду було прочитано доклады про алкоголізм серед молоді. Дуже жваві суперечки викликав доклад депутата Державної Думи Ключева. Лікар Никольський зробив доклад про алкоголізм серед студентства. Він вказав, що живляють алкоголь 53—79 проц. всього студентства.

Всякі звістки. ПЕТРОВСЬК (Дагестанськ. обл.), 28. Другий день йде великий сніг. В городі випало снігу на три аршини. На де-яких будівлях попровалювались дахи. Зносина з іншими містами припинялись, поїзди не ходять.

ПЕТЕРБУРГ, 28. Як сповіщає начальник петербурзької поштово-телеграфної округи, до смотрителя острова Лавенсори прилетів 24 дек. голуб, у якого на нозі була мідна обручка а написом: „113 мор. якорь в. 07“. Голуб цей тепер у левенана.

ПЕТЕРБУРГ, 28. У снідні виготовлено законопроект про побільшення плати учителів духовних шкіл. Мінімальний оклад — 900 руб. на рік. За кожних п'ять літ добавлятиметься 300 руб.

ПЕТЕРБУРГ, 29. Єсть чутка, що Дубровині одмовляється бути головою в головній раді „союза русск. н.“. РЯЗАНЬ, 29. За рязанської торгма утікло 4 каторжника. Під час погоди одного убито, другого ранено. Убито

Економічне життя України.

Бжільництво на Поділлі. В календарі, що видає Подільське Троїцьке Брацтво на цей рік, уміщено такі відомости про бжільництво на Поділлі в минулі роки. Усіх пнів було 83.031, — менше проти попереднього року на 175 пнів. Добуто меду 23.553 пуди й воску 6.063 пуди.

3 робітничого життя. Зменшення плати. В Катеринославі, на лісопилних заводах Палія й Розенберга, кілька часу тому робітникам було заявлено, що через два тижні їх роцитууть. Тепер, коли 2-тижневий строк минає, робітникам сказано, що коли вони хотять працювати далі за зменшену плату (на 20 коп. у день), то добре, а як ні, то хай собі шукають иншої роботи. Бідолашні робітники, розуміється, мусли пристати на нові умови.

Кооперативний рух. Кредитова справа в Бахмутській повіті. В бахмутській повіті, на Катеринославщині, в справі організації дрібного кредиту останніми часами особливо проявило себе позитове змаіство. В февралі цього року зємство відкрило касу дрібного кредиту, яка з самого початку своєї діяльності поставила на перше місце вилучу позичок кооперативним товариствам. Кожному новому кооперативному товариству каса видає 1000 карб. на основний капітал і 4000 карб. на оборотний. Дякуючи такій допомозі, в повіті за короткий час відкрилось 9 нових кредитових товариств. Опріч того, в чотирьох селах товариства мають незабаром відкритись. Учасникам товариства позичено 38.185 карб. Позики повертаються вчасно. Діяльність земської каси, зрештою, не обмежується видавою одних тільки позичок товариствам. Каса дає кооператорам усія інформації, поради й вказівки, поширює кооперативну літературу й зразкові статуту й т. д.

За кордоном.

Лист Едісона.

Відомий американський учений і винахідник Едісон прислав у херсонську губернську зємську управу листа про свій новий винахід на полі будівництва. „Я одержав, — пише Едісон, — багато листів і запитань з приводу того дому, що я хочу збудувати. Публіка, очевидно, не добре розуміється на тім, що я хочу зробити. Я маю тепер модель у чверть дому, задуманого нью-йоркськими архітекторами. Я тепер вилучив заліні форми й вигадую такі прилади, які дали б змогу вилити цілий дім не пізніше, як через 12 годин після того, як буде поставлено заліні

Душа моя, розлучена з тілом, плавала в повітрі, і почував я щось схоже на те, що чуває повітряний працьовник, коли, знявшись вгору на повітряній кулі, або орнітоптері чи гелікоптері, летить він по-під хмарами і оглядає гіршу землю. Під мною розляглися широкі українські лани, виснажені, убогі... — Лани мої, мої дорогі лани! — шепотіла моя душа, — чи на вас дощі не йдуть, чи вас не осяяв й не гріє сонце, чи живили трудящі руки не пуштають вас, не обробляють, не пацькаються з вами, як з малою дитиною... Ні, лани, і сонце вас гріє, і дощі поливають, а трудящими руками нема з вами супокою ні день, ні вночі. Чого ж ви, лани, такі сумні та невеселі? Хто, хто випиває з вас життя?..

І почала тоді моя душа блукають по редакціях і що-дня читати часописи, як то суспільство вшанувало мою пам'ять але, куди там... Нігде, як то кажуть, і собака не гавкнула. Тільки аж геть, геть після моєї смерті в одному часописі в одділі „Сміховина“ було уміщено таку замітку: „Год, та не перескочили, або собаці собака й смерть. До нашої редакції надійшла кумедна звістка: добродій У. і за довгий ніс у фельетоні так одухоточив, що той векорості й дуба дав. Сталось це все точасінько так, як ми заздальні передрікали. Не даром же наш народ склав приказку, що год, мовляв, та не перескочить“.

От тобй й слава! Майорський.

губами цмогне, а сама крутнула й пішла.

А чоловіки тимчасом дровичли Мусію. Спобіжить його який небудь добродій і почне:

— Мусію, мене прямо жах пройма, коли подумаю, що ти йому можеш зробити. Звісно, йому, орештантові, так і треба, але все ж здержуй себе, мій дорогий. Ось — шпортується добродій в кишені — в стінову календарикову й вичитав пораду для тих, у кого дуже кляте серце. Коли дуже вже скляпаш, то перше, ніж давати рукам волю, лічи до десята. Та й те сказати, хіба такого злякаеш? — хихикає добродій, облацуючи в Мусію мускули на руках.

Зустрівши мене, добродій теж дає пораду.

— Товаришу, коли Мусію спобіжить тебе в затинок і літвме битися, то не обороняйся, Боже тебе спаси. Зложь руки на грудях, дивись йому прямо в-вічі і спокійно промов:

— Мусію, лічи до десяти!

Почавши я тоді, що не переливки, і дав мерщій лад своєму доброві, яке чисто все навив письменницьким. Не густо було в мене цього добра: все те, що на мені, пара старих черевиків, старі штани і керосіна. Одисав я штани й черевиків на спомин душі, а керосіну наречений. Висловивши в духовній своєю останню волю, я арау повеселішав. Не страшна була мені смерть, не жалів я білого світу. Коли я переравав в думках все і всіх, то побачив, що найдорожча для мене істота, яку я кидав, була керосіна.

— Прощай, на віки прощай мій заурваний, мій єдиний вірний друге! — думав я, дивлячись на неї. Загину я наглою смертю, а там і ти одробиш свій вік... Виросте з мене

крупна та бугилово, а ти поиржайеш десь на смітанку. Вітер рознесе, розпоросить по світу ті атоми, що склали тебе й мене, і до віку вже не буде такої комбінації їх. На віщо ми жили, для кого ми жили?.. Пом'ятаеш, як одна комбінація атомів пізав вночі верталась додому, голодна, холодна, зморена душею й тілом... В кімнати було холодно, вогко й сумно. І от, коли твої фіглі загудіть було і обійшли стіни тремтячим світлом, самотність кудись счезала, життя не здавалось таким страшним. Стомлена комбінація атомів схилила голову на стіл і починала мряти і під твоє ніжне гудіння злігало до неї надхнення.

На віщо було все це?.. Як я не обминав Мусію, а одного разу таки зустрівся з ним. Коліна в мене почали тремтіть.

— Здоров був, Мусію! — промовив я тихо, тихо.

Але Мусію на це а ні пари з уст. Він вострив в землю ціпок, повагом скинув з себе піджак і повисав на його; потім скинув бриль і повисив поверх піджака.

— Сухарю! — крикнув я перелякано — ти збожеволів?..

— Не збожеволів я, осяте, не збожеволів... мимрив Мусію, засуваючи рукава.

— Що ж це осятача, — А те, катюго, осятача, що виходь на смертний бій зо мною, на останній бій... Обороняйся! — крикнув він несамовито і з розвігів насів мене як шулка курця. Я крутнув був тікати, але куди там... — Мусію, не роби мордерства, лічи до десяти! — вихопилось у мене з рота, та після другого чи третього стусана памороки мені забило і що було далі, я вже не знаю.

одного надирателя та двох надирателів поранено.

ТИФЛІС, 29. На залізничній колії „Ватум-Тифліс“ великі снігові заноси, особливо на перевалах. Поїзди сніжуються. Щоб розкидати сніг, виславо поїзди з робітниками. На багатьох участках воєнно-грузинської залізничної лінії рух зупинено.

Чума.

УРАЛЬСЬК, 28. Від 20 по 26 дек. в зачумлених районах нових слабувань не було. З слабих четверо померло, один вичував, слабих—ще двоє. Варту буде скасовано тоді, коли буде закінчено обсервацію медичного персоналу та буде вивезено 68 душ з зачумлених землянок.

Пожежа.

ОДЕСА, 28. Од невідомої причини счинилася пожежа у млині Футрана. Огнем знищено машинний відділ та склад борошна. Потері до 300.000 карбованців.

За мордоном.

ТЕГЕРАН, 28. Персидський посланником у Петербург назначено губернатора Урмії Мухтешам-ус-Салтане.

ПЕТЕРБУРГ, 28. З Парижу повідомляють, що Латам побив веселітний рекорд, підлетівши на 1.080 метрів. Це літання було присвячено Латамом авіаторові Пелягранелі, що загинув.

САЛОНІКИ, 29. Вчора вранці парад-виставка прибув до Салоник. Людність дуже зацікавилася виставкою. Сподіваються більшого торговельного успіху, ніж у Константинополі. До Пірею виставка одіде у четверг ввечері.

АФИНИ, 29. Палата депутатів більшістю голосів ухвалила законопроект про додаткові податки. Міністр фінансів зв'язав питання про довіря.

ПЕТЕРБУРГ, 29. Із Константинополя сповіщають, що викрито велику македонську змову. Змову до викриття випадково. По дорозі до Салоник помер несподівано охридський єпископ. Серед його багажу знайдено документи—плани значних македонських організацій про повстання в Македонії. Як видно із документів, в змові брали участь відомі громадські діячі. До змови причетні і деякі турецькі громадські діячі.

Література, наука, умілість і техніка.

„Село“, українська народня ілюстрована газета для селян і робітників. Вийшло ч. 17 (побільшене). Зміст: На свята, М. Гр.—за тижнем.—З українського життя.—З закордонної України.—Україніці в австрійським парламенті, М. Залізняка.—Гетьман Петро Сагайдачний, М. Грушевського.—Не одвергайтеся, вельможі, О. Олеса.—Конокради, В. Кравченка.—Старинна вірша на Різдва.—Війна за гроші, М. Срібляньського.—Пригоди в Петербурзі, М. Ш.—З робітничого життя, М. Григорівича.—Про селянське ткацтво, А. Силенка.—Дописи.—Подарунки на свята.—Сміховина. Оголошення. Малюнки: 1) Гетьман Петро Сагайдачний; 2) В хаті заможного укр. господаря на покуть (в Галичині); 3) Христос родився; 4) Хто кого злякався.

„Українське бжільництво“. Вийшло ч. 12, за грудень. Зміст: До читачів, Е. Архипенка.—Хроніка. Прокурівсько-Летичевське пасішве т.—во.—Всесвітній конгрес.—Що робиться, щоб здійснити спілку пасішників.—Постанови київського з'їзду в департаменті.—Про постановку пасік.—Список, як вести пасічні записки (Далі), М. Михалевича.—Найрада бжолі (Докічевна), П. Прутуленка.—Дрібні замітки. Як я сплячу рійбу, не вбиваючи маток, О. Палкіна.—Ціна воску в 1 полов. 19 сторіччя, Е. Трублаевича.—В яких вулицях бжолі швидше прийшла в силу і більш дала меду? О. Фаворовича.—Ще трохи про вулики, О. Палкіна.—Бжільництво на Поділлі, Евг. Трублаевича.—Список як позбавитись трутників, перекл. Г. Канділова.—По пасіках, З. Бессарабціна, Ф. Немоловського.—Зміст журналу „Українське Бжільництво“ за р. 1909.

„Шведська критика про М. Коцюбинського. Недавно в Стокгольмі вийшли оповідання М. М. Коцюбинського в перекладі на шведську мову. Шведська критика прийняла їх дуже добре, з великою симпатією. Досі помітили прихильні рецензії такі шведські газети: „Novvkröpingars Tidningas“, „Dagens Nyheter“, „Skanska Aftonbladet“, „Gottlands Allehanda“. В рецензійних тих пишуть не тільки про самого автора оповідань, а й про Україну та про український рух.

„Молода Україна“. Вийшло у Львові ч. 1 органа „Українського студентського союзу“. „Молода Україна“. Зміст його: „Від редакції“—Роман Домбчевський. „По з'їзді“—Лев Марків. „Свійність ідеї розвою“—М. Ешпан. „Естетична культура“—Показчик для самоосвіти.—„Від редакції“—Микола Чайківський. „Математика.—На біжучі теми: 1) „Знаючи першої матури в пермським ліцею“; 2) Vltus. „Професори і студенти“; Мирон Зарипський. „Кілька слів про міжнародню мову „Есперанто“.—„Бібліографія“.—Огляд періодичних і неперіодичних видавництв.—„Перелік редакцій“.

Театр і музика.

— Театр „овечок“. „Український художественний передвижний театр“ під управлінням Д. А. Іванова-Квітко єв участієм ізвѣсти артиста К. І. Ванченко 19 декабря давав у Коканді—„самий веселий спектакль“, як стоїть на приславій нам афіші. Це була вистава фарса „Бѣдних овечек“—тільки „для взрослых“. І такі часом бувають „художественні“ театри!

— Духовний концерт. У Москві пими днями відбувся дуже цікавий духовний концерт синагодального хору, присвячений ілюстрації Різдваєх подій у пам'ятниках народної творчості. Між іншими номерами було також виконано два українських: українську щедрівку, записану С. Ланьовою „У Єрусалимі рано задзвонили“ й уривок з релігійної драми св. Димитрія Ростовського на Різдва „Пастиріє Вифлемстї“, написанї А. Кастальським на мелодію одного українського різдвяного духовного віршу. Концерт мав успіх.

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів).

С. ЧЕМЕРИСЬКЕ, звенигородського повіту (на Київщині). Наші селяне. З самого початку осені селяне наші терплять горе од усякої пошести. В септєбрі та октєбрі завнали селяне лиха від різаків; слабували не тільки діти, а й дорослі. Не скінчилась одна хвороба, як наскочила друга—виспа. Це лихиття звило собі гвіздо в однім кутку села, куди приніс його, як кажуть, один з переселенців. Ховали що-дня по 1—3 дітей. А оце завітала в село трахома, котру, гомонять, привіс котрийсь з вислужених москалів. При всій цій негоді селяне не мають змоги користуватись навіть „кудою“ земською медициною, бо лікарня від села за 10 верст, та й та раніше мала недобайльшого лікаря, а тепер вже зо 2 місяці животіє при одному фершалові й акушерці, котрі, вже певне, нічого не вдіють на 2 чи 3 волости.

В наших селі на 3 тисячі людности єсть однім-одна однокласна парафіяльна школа, в котрій учитьсє 75 душ дітей. Школа ця пожожа скоріше на якийсь колишній шинок: холодна, темна, бо сонце заглядає в неї тільки при заході; без путячої меблі, з дверима, котрих ніяк не можна причинити і через те цілу ніч сюди збігаються собаки за кришками. З стелі падає дітям на голову глина.

М-ко ПЕЧЕРА, брацлавського повіту (на Поділлі). Нещаслива природа. У нас в містечку скоїлось нещастя. У містечкового вряника живе братова, жінка приставна, заможна вдовица, має вона три сини. Двоє вчатьсє в київському університеті, а молодший син та дівчина Наталка 5 років живе при ній. Пані Малиновська давно вже слабує на ревматизм і часами не може злізти з ліжка. Дівчина ніколи не розлучалась з матір'ю і мати часто казала, що хотіла б умерти разом з нею. На святаки з університету приїхали сини студенти й сказали, що візьмуть Наталку з собою в Київ. Пані Малиновська вночі під 24 декабря отруїла свою доньку, а потім і сама отруїлася. Земський лікарні вдалося відходити матір, а доня вмерла тієї самої ночі. Як ховали Наталку, то дуплогубка була дуже спокійна і говорила: „так треба, от тільки шкода, що сама не вмерла“. Роблять слідство.

С. КАТЕРИНІВКА (на Харківщині). Українська книжка. Недалеко од Лебедина в селі Катеринівка. Сюди попало де-кілька українських книжок, а до сього часу тут не було ніяких книжок. Хоч які й були, то їх не читали.—Не цікаво—кажуть. Коли ж сюди попали „Кобзарь“, „Баба Параска, та баба Палажка“ Левицького, „Сам собі пив“ Грінченка та ще деякі, то їх почали читати, як то кажуть, наростаєт. І треба було бачити, щоб вірити, як люди раділи, як захоплювались, як плакали над „Кобзарем“, як сміялись над бабою Параскою. До правопису привикли дуже швидко. Про мову теж не було ніяких балачок. Хіба деякі слівця не розуміли і допитувались, що вони значать. Потім у них з'явилась ще деякі книжки. А згодом один став писувати „Бжільництво“, а другий „Село“. Цікаво зауважити, що багато селян, прослухавши раз або двічі, переказували мало не слово в слово те, що чули. На жаль, немає де купити книжок. У городі, у земському складі не дозволяють продавати, а других крамниць немає.

ВЕРХНЕДНІПРОВСЬКИЙ ПОВІТ (на Катеринославщині). Сільсько-господарські склади. На чергових земських зборах цього року, між іншими справами, було ухвалено улаштування в повіті 2-х земських складів сільсько-господарського причандалу та насіння—одного при управі, в г. Верхнедніпровську, а другого в с. Саксагані, при ремесленній школі. На цю справу своїх коптів зємство асигнувало 9.000 карб., а 27.000 карб. постановлено прохати у губерньського зємства під невеликий процент. Склади під орудою повітового агронома та двох участкових вже де-з-чого, трохи по

троху, розпочинають свої справи. Роблять запитання до сільсько-господарських заводів та фірм, підписують обовязки, що до добування струменту на склади і т. ін., а також вибірають по економіях та великих хазяйствах гарного насіння для продажу зо складу на посів.

Таким способом, на весну селяне матимуть відкіль дістат за невеликі гроші гарного сільсько-господарського причандалу, або насіння. Гроші за вьязте селянами з складу платять в два строки, третя частина зараз, а останні в ноябрі—саме коли в господарстві є зайва копейка від продажу зерна. 15-го декабря в с. Веселі-Терни приїздив повітовий агроном і мав з селянами в волості розмову про ці склади.

Листування редакції.

Петербург, А. Ф. П. Терещенков. За надіслане дуже дякуємо. Статі по Вашій спеціальності—бажані. Просимо писати.
Із Ластівці Статя Ваша буде надрукована. Гонорар зарахуємо.
Сочі—Проценко. Адреса „Села“ така: Київ, Вел.-Володимирська, 28.
Крїпость Мушка—Ковальчуку. За потрібними книжками звернітьсє до книгарень: 1) Безаківська, 8. Книг. „Кієвск. Стар.“; 2) В.-Володимирська, 28. Книг. Л.-Н.-В.

Справочний одділ.

Календарні відомості. Середя, 30 Декабря. М.ч. Анисї діви, св. ап. Тимона, прп. Феодори, мч. Зотика.
Сх. сон. 7 год. 57 хв., зах. сон. 4 год. 19 хв.
Театр „Грамотности“.—„Богдан Хмельницький“.

Редактор П. Павловський.

Видавець С. Чикаленко.

Оповідітки.

Готую УЧИТ., ЧИН., ВОЛ.-ОПР. Для поради знав. в учобі, вказ. 10 г. р.—5 г. дн. Ан-дрєвський Спуск, 22, кв. 2. 5-1302-3

Листовні картки

КОПІЯ КАРТИН У ФАРБАХ

українського

артиста-майлєра

Фотія Красицького

продаються (у Київї в українських книгарнях:

1) Безаківська ч. 8. 2) В.-Володимирська, 28.

У Харківї—Рибна, 25,
У Полтаві—у Г. Маркевича, Бульв. Котлярєвського та в Житомирї—у В. Совієвського.

Там-же продає Т. ШЕВЧЕНКА
копії портретів
роботи того-ж арт.-мал. по 3 к., по 15 к., 20 к., 30 к. та 1 карб.

ГЛАЗАМИ

Видірають, якщо до-сообщите Вашу адресу, в ешлю безкош. добрий совет.
Для отбѣты—оразложите марку.
Адрес: г. Саксаганьград, Марія А. Паланкович.

ФРАЧІ І СОРОЧКИ ЖІЛІСТИ ГАЛСТУХИ РУКАВИЧКИ ХУСТКИ ЗАПОНКИ

у величезному виборі.

С.-Петербурзька фабрика білизни та галстухів

Р. М. Тершмака,

Прорізна, 2, тел. 282.

Прійм. замовлення, переробка і позначення білизни. Ціни справедливі, прох. без торгу.

2-1315-1

У Полтаві

передплачується „РАДУ“ на таких-же умовах, як і в котрій газеті, а також купувати в роздріб—можна в книгарні Г. МАРКЕВИЧА. Бульв. Котлярєвського.

Продается нова книжка видавництва „ЛАН“: Юр. Сірий.
КРИМ,
(Оповідання з подорожі дітей)
3 малюнками і картою Криму. Ціна 25 коп. Склад видавни в книг. Л.-Н. В. Київ, В.-Володим. № 28. 10-1237-9

НОВА КНИЖКА
„Б-А-Й-К-И“
(по Крилову)
М. Старицького.
Видання третє, доповнене з багатьома малюнками та вишєтками. Ціна 30 коп.
10-1192-5

ГЕТЬ КОМПОЗИЦІЮ!!
Справжня полотняна крахмальня мужська, жіноча та дитяча білизна. Що НЕ ПОТРИ- БУЄ ПРАННЯ. Київськ. одділ, ріг. Хрещатика і Прорізної, дом № 1.
Т-ства „Бѣлье Линоль“.
0-1270-5

ДАМАМ ГОР. КИВА. Інституція № 10, Май-стерия спеціально „Ідеал“ проп. вел.ч. вибір остан. новизок і просить звернути увагу на примірно вишєзведені та на зоб-ротність матеріалу; просить не змішувати з парикамерскими. Великий вибір гот. куцерів (більш 5000 шт.), а також прядив і кіс. Одбір. остан. журнал. Принал. для п.п. шпїримак: фрізєр, бивди, тьєль, брєодін та инше. 100-1091-57

5-1293-1
Торгівля насінням
А. Б. МЕЙЕРА.
Москва, Мясницька, 57.
Ілюстрований (з малюнк.) каталог огородного, сільсько-господарського і з квіток насіння, назовоної ц-буді, довголітніх що цвітуть, рослин, рож, сир-гітїй, рослин суниц, садових інструментів та инш.
Висилається дурно.

„Przegląd Krajowy“
dwutygodnik polityczny, społeczno-ekonomiczny i literacki o kierunku demokratyczno-krajowym, poświęcony przedewszystkiem sprawom kulturalnym naszego kraju.
Prenumerata „PRZEGLADU KRAJOWEGO“ wynosi: w Kijowie, w Cesarstwie i Królestwie: rocznie rb. 6., półrocznie rb. 3. kwartalnie rb. 1 50.
W Galicji: rocznie 18 kr., półrocznie 9 kr., kwart. 4 kr. 50 hl.
Cena numeru pojedynczego kop. 15.
Adres Redakcji i administracji: Kijów, Fundulejskaja № 10, m. 14.
Prenumeratę przyjmuje w Kijowie, oprócz administracji „Przeglądu Krajowego“, księgarnia Leona Idzykowskiego, Kreszczatyk 29, i księgarnia K. Szepe, Mikołajowska, № 9. 00-807 22

Открывается подписка на 1910 годъ НА ЖУРНАЛѢ „ВѢСТНИКЪ ЕВРОПЫ“ (45-й годъ изданія)
издаваемый М. НОВАЛЕВСКИМЪ, подъ редакціей К. Н. АРСЕНЬЕВА, при ближайшемъ участіи: И. В. Жилкина, М. М. Новалева, Н. А. Котлярєвскаго, В. Д. Кузьмина-Нараєва, А. С. Посникова, Л. З. Слонимскаго и К. А. Тимирязева.
Кромѣ снимковъ и портретовъ историческихъ дѣятелей, исполненныхъ английской геологической REMBRANDT INTAGLIO, въ 1910 году въ журналѣ будутъ помѣщены художественныя приложенія по отбѣлу искусства: такъ, въ первыхъ книжкахъ будутъ даны главныя типы „Горы отъ ума“ въ постановкѣ Московскаго Художественнаго театра (исполненные въ краскахъ фирмой MEISENBACH, RIFFARTH & Co въ БЕРЛИНѢ по рисункамъ художника В. И. РОССИНСКАГО).
ПОДПИСНАЯ ЦѢНА. НА ГОДЪ. НА 1/4 ГОДА:
Безъ доставки въ СПБ. и Москвѣ . . . 15 руб. 50 коп. 3 руб. 90 коп.
Съ доставкой въ СПБ. и Москвѣ . . . 16 „ „ 4 „ „
Съ пересылкой . . . 17 „ „ 4 „ 25
За границу . . . 19 „ „ 5 „ „
Подписка принимается: въ главнѣйшій конторѣ журнала СПБ. Загородный пр. 11 (Тел. 74—51); и въ Московскій конторѣ журнала: Б. Никитинск. 5 (Телеф. 57—86)
Подписка принимается также во всѣхъ лучшихъ книжныхъ магазинахъ обѣихъ столицъ и провинціи. Подробный проспектъ высылается по требованію бесплатно. 3—1282—3

Открыта подписка на 1910 годъ на журналы
1) „Юная Россія“ („Дѣтское Чтеніе“)
ежемесячный иллюстрированный журналъ для семьи и школы.
Сорокъ второй годъ изданія.
Журналъ допущенъ къ вышест., по предвѣрительной подпискѣ, въ учебныя бібліотеки среднихъ учебныхъ заведеній, въ городскія, по Положенію 1872 г., училища и въ бесплатныя народныя читальни и бібліотеки.

Въ 1910 г. журналъ „ЮНАЯ РОССІЯ“ („Дѣтское Чтеніе“) дастъ всѣмъ подписчикамъ: 12 ежемѣсячныхъ книжекъ, въ составъ которыхъ входятъ: а) повѣсти, рассказы и біографіи; б) популярно-научныя статьи; в) снимки съ портретовъ замѣчательныхъ людей, съ картинъ извѣстныхъ художниковъ и пр. Въ журналѣ участвуютъ: Авангаріусъ, Алаевъ, Ал., Варавцевъ, К., Вѣлюсовъ, И., Васильевъ, В., Галіна, Г., Гвѣздукъ, В., Гу-сєвъ-Орєвбургскій, С., Доброготовъ, А., Дрожжєвъ, С., Ифантєвъ, П., Коріафскій, Г., Круковскій, М., Мамігъ-Сибирякъ, Д., Немировичъ-Данченко, В., Нословъ, К., Покровскій, С., Поповъ, В., Писевловъ, С., Рагоза, Н., Россєєвъ, П., Сєрафимовичъ, А., Сквородовъ, Н., Смирновъ, В., Солодовниковъ, Д., Стерня, А., Тугаєвъ, Л., Тулубъ, П., Челокъ, А., Чер-касенко, С., Шмєльєвъ, И. и др.

Безплатныя приложенія: 1. Избранныя сочиненія С. Т. Аксакова. 2. Поэтъ любви Викторъ Гюго. Литературно-біографическія очерки съ приложеніями портретовъ и избранныхъ сочиненій. Сост. Н. Я. Абрамовичъ. 3. А. А. Плещеевъ. Сборникъ стихотвореній съ портретомъ и біографіей поэта, подъ редакціей Д. И. Тихомирова. 4. А. С. Хомяковъ, К. С. Аксаковъ и И. С. Аксаковъ. Сборникъ стихотвореній съ портретами поэтовъ, подъ редакціей Д. И. Тихомирова.

2) „Педагогическій Листокъ“
Журналъ для воспитателей и народныхъ учителей.
Сорокъ второй годъ изданія.
Журналъ выходитъ 8 разъ въ годъ, книжками до 5 листовъ.
АДРЕСЪ РЕДАКЦІИ: Москва, Б. Молчаєвкѣ, д. № 24.
Подписка принимается и во всѣхъ извѣстныхъ книжныхъ магазинахъ.
КНИГОПРОДАВЦАМЪ УСТУПКА 5%.
Издательница Е. Н. Тихомирова. Редакторъ Д. И. Тихомировъ.
При журналѣ „ЮНАЯ РОССІЯ“ и „Педагогическій Листокъ“ организованы книжный складъ изданій Д. И. Тихомирова: 1) Библіотека для семьи и школы; 2) Учебная бібліотека; 3) Учебника Д. И. Тихомирова.
Каталогъ высылається бесплатно по первому требованію. 3-1311-1